

Technické muzeum v Brně otevře unikátní výstavu „Mechanické Vánoce“

Technické muzeum v Brně (TMB) připravilo unikátní výstavu komorního charakteru s názvem „Mechanické Vánoce“, kterou si mohou zájemci prohlédnout od 29. listopadu 2023 do 21. ledna 2024 v budově muzea, Purkyňova 105 v Brně – Králově Poli. Tematiku Vánoc návštěvníkům přiblíží funkční exponáty z depozitáře muzea – například mechanický vesnický betlém z roku 1955 pocházející z dílny Karla Šebely a mechanický vánoční stromeček z roku 1925 od Jaroslava Melicha. TMB představí návštěvníkům i originální dřevěný betlém PhDr. Jiřího Mertý. Výstava nabídne zájemcům rovněž celou řadu detailně vypracovaných dioramat řemeslných dílen, modelů strojů a technických staveb vytvořených K. Šebelou v 50.–60. letech minulého století.

„K atmosféře českých Vánoc patří neodmyslitelně betlémy, také někdy nazývané jesličky. Výstavou Mechanické Vánoce chceme v malých i velkých návštěvnících podnítit zájem o naše tradiční vánoční lidové zvyky a obyčeje, ale především jim ukázat jemnou mechanickou práci, trpělivost a um autorů jednotlivých exponátů zařazených do výstavy,“ uvádí Petr Nekuža, autor výstavy a současně vedoucí oddělení dokumentace vědy a techniky TMB a kurátor oboru Přesná mechanika.

„Karel Šebela, elektromechanik a konstruktér, se věnoval výrobě elektrických přístrojů a hraček. Jako mimořádně zručného mechanika s obrovskou představivostí a důrazem na detail jej TMB představuje funkčním, detailně propracovaným betlémem tzv. pevného typu z roku 1955, kde jsou pohyblivé figurky řemeslníků poháněny pomocí elektromotorku,“ vysvětluje Petr Nekuža.

Karel Šebela se zabýval dokonalou stavbou miniatur technických zařízení a proslul také svými dioramaty věrně zachycujícími řemeslnické dílny. Na výstavě návštěvníci mohou nahlédnout například do pohyblivé kovářské, bednářské či tesařské dílny, ale i do dílny alchymistické. Jsou zde zastoupeny Šebelovy modely technických staveb – model větrného mlýna z roku 1960 nebo model těžní věže z roku 1965 a také modely technických zařízení jako parních strojů či stacionárního elektrického motoru.

„Součástí výstavy Mechanické Vánoce je i klasický betlém s dřevěnými figurkami od našeho bývalého kolegy PhDr. Jiřího Mertý, který velkou část svého profesního života věnoval v TMB industriální archeologii. Podílel se rovněž na rekonstrukci památek ve správě TMB – Šlakhamru v Hamrech nad Sázavou a vytvoření expozice železářství ve Staré huti u Adamova,“ pokračuje Petr Nekuža. „Kromě figurek Svaté rodiny a řemeslníků jsou zcela neobvyklou součástí Mertova betlému i technická zařízení jako hlubinný důl či mlýn s vodním kolem.“

Na výstavě bude zastoupen další tradiční symbol vánočních svátků – stromeček, a to v podobě mechanického modelu vyrobeného Jaroslavem Melichem v roce 1925 v Jablonci nad Nisou. Mechanický stromeček původně vyrobil J. Melich pro svoje děti a nyní si mohou tuto raritu prohlédnout i návštěvníci výstavy.

„V TMB podporujeme zájem o české tradice a současně i rozvíjení technické zručnosti dětí i dospělých, o čemž svědčí i pravidelně pořádané dílny pro veřejnost spojené s výrobou vánočních dekorací a výrobků,“ říká Zbyněk Rederer, který působí v TMB jako edukátor a současně kurátor

v oborech Technické hračky a Didaktické pomůcky. Z těchto oborů představí TMB návštěvníkům výstavy historické mechanické hračky ze 30.–80. let 20. století a hlavně starší návštěvníci si jistě zavzpomínají na tyto unikáty, které mnohdy dostali „pod stromeček“.

Kontakt pro média:

Mgr. Petr Nekuža | autor výstavy, vedoucí oddělení dokumentace vědy a techniky v TMB a kurátor oboru Přesná mechanika
nekuza@tmbrno.cz | 724 222 795